

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 20/2014

25.9.2014

GRUNDER FÖR BEREDNINGEN AV BUDGETEN 2015

Det ekonomiska nuläget

Församlingarnas ekonomiska resultat förbättrades 2013 tack vare ökade verksamhetsintäkter och lägre verksamhetskostnader. Färre investeringar färdigställdes än året innan. Den största orsaken till det förbättrade ekonomiska resultatet var dock ändringen av redovisningssystemet för skatteinkomsterna vid årsskiftet 2013–2014. En delredovisning av skatteintäkter som tidigare har gjorts i januari verkställdes då i december. Till följd av detta försvårades jämförelsen av boksluten och i synnerhet skatteinkomsterna med tidigare år.

Skatteinkomsterna uppgick 2013 till totalt 1 022 (962) miljoner euro. Summan ökade med 6,2 procent jämfört med året innan, då minskningen från 2011 var 2,8 procent. Skatteinkomsternas andel av församlingarnas inkomster var 79 procent. Senaste år redovisades totalt 917 miljoner euro i kyrkoskatteinkomster till församlingarna, då summan året innan var 864 miljoner euro. Ökningen var 6,1 procent. Ökningen i kyrkoskatten skulle utan redovisningsändringen ha varit cirka 2 procent. Resten av ökningen beror på den ändrade redovisningspraxisen.

Utvecklingen av kyrkoskatteredovisningarnas summa visade i slutet av september på –0,6 procent jämfört med året innan. Enligt förhandsuppgifterna kommer nivån på debiteringsredovisningen i november att vara cirka 2,6 procent högre än i fjol. I december justeras kyrkoskattens utdelning, vars riktning och storlek är svåra att uppskatta. Summan av kyrkoskatteredovisningarna kommer innevarande år att sjunka med cirka en procent.

Summan av samfundsskatteredovisningarna till församlingarna var i slutet av september 9,6 procent större än året innan. Samfundsskattesatsen sänktes för innevarande år från 24,5 procent till 20 procent. Kommunernas och församlingarnas andel av samfundsskatterna höjdes med en skatteprocent för att kompensera den förväntade minskningen i skatteintäkterna. Samfundsskattesumman har totalt sett minskat med cirka 6 procent. Minskningen är mindre än förväntat. Tack vare ett högre samfundsskatteinflöde än förväntat och justeringen av utdelningen har redovisningarna till kommunerna och församlingarna ökat.

Finlands ekonomi minskar i år för tredje året i följd. Produktionen inom samhällsekonomin minskade i juli med 0,8 procent jämfört med föregående år. Man förutspår att ekonomin innevarande år kommer att försvagas med cirka 0,2 procent. Prognoserna för ekonomins utveckling under resten av året är dåliga.

Förändringen av konsumentpriserna på årsnivå, dvs. inflationen, var i augusti 1,1 procent. Inflationen har minskat i 3 års tid och hållit sig under 2 procent sedan början av 2013.

Prognoser för 2015

Man förutspår att den totala ekonomin kommer att växa med knappt 1 procent 2015. Inflationen skulle vara cirka 1,3 procent och arbetslöshetsnivån cirka 8,6 procent. Inkomstnivån förväntas stiga med cirka 1,3 procent.

Enligt prognosen för 2013 skulle ekonomin växa med cirka 1,5 procent, men krympte slutligen med 1 procent. Prognoserna för innevarande år som gjordes för ett år sedan förutspådde en tillväxt på drygt en procent – för tillfället ligger man nästan en procent på minus. Under de senaste åren har ekonomin konstant utvecklats sämre

än väntat. Med tanke på den osäkra ekonomin är det skäl att förhålla sig med en viss reservation till de positiva prognoserna för nästa år. Prognoserna innehåller alltid också positiva förväntningar, som då de förverkligas stöder synen i prognosen. Under de senaste åren har positiva nyheter om ekonomin varit sällsynta.

Inflationen ligger kvar på en låg nivå, liksom också inkomstutvecklingen. Detta innebär å ena sidan att det är lättare än tidigare att hålla församlingarnas kostnadsutveckling i schack. Å andra sidan påverkar den långsamma ökningen i inkomstnivån i hela samhället också kyrkoskatteinkomsterna, som också ökar långsamt.

Arbetslöshetsnivån förväntas stiga, men i måttlig takt.

När ekonomin är i recession eller tillväxten även i bästa fall är obetydlig har de lokala förhållandena stor betydelse i bedömningen av den ekonomiska utvecklingen i församlingarna. Församlingarna bör sträva efter att så noggrant som möjligt följa sysselsättningsutvecklingen och företagens verksamhetsförutsättningar på orten. Bägge påverkar direkt skatteinkomsterna.

En tabell över de senast publicerade konjunkturprognoserna finns på Sacrista (Församlingsekonomi > Ekonomiska prognoser). Prognoserna i tabellen kan användas för att bedöma den övergripande ekonomiska utvecklingen.

Kyrkoskatt och medlemsantalets utveckling

Inkomstnivåns långsamma tillväxt och den ökade arbetslösheten skär ned på förvärvsinkomsterna som ligger till grund för kyrkoskatten. Dessutom leder ett minskat medlemsantal till att betalarna av kyrkoskatten blir färre.

Kyrkans medlemsantal har under de senaste åren sjunkit med cirka en procentenhet per år. I slutet av 2013 hörde 75,2 procent av hela landets befolkning till kyrkan.

Samtidigt som många utträder ur kyrkan ökar antalet avlidna med cirka 3 procent, och antalet barn som döps till medlemskap i kyrkan är cirka 2,5 procent lägre än tidigare. Av 20–50-åringarna i Finland hör cirka 67 procent till kyrkan. Bland personer över 70 år är andelen som hör till kyrkan över 80 procent. Det ovan beskrivna nuläget indikerar att kyrkans medlemsantal i fortsättningen kommer att sjunka i snabbare takt, även om antalet personer som utträder inte skulle öka. Medlemsantalets utveckling varierar något mellan orterna. Det är därför viktigt att man i församlingarna gör upp tabeller över medlemsantalets utveckling i de olika åldersklasserna. Särskilt viktigt är det att utreda hur stor andel av ungdomarna och de unga vuxna som hör till kyrkan, och hur deras medlemsantal utvecklas.

Samfundsskatt

Av den skatt på 20 procent som samfunden betalar till staten redovisas en andel till församlingarna. År 2015 uppgår denna andel till 2,71 procent. Andelen sjunker med 0,1 procentenhet från 2014. Summan av samfundsskatt som redovisas till församlingarna 2015 beror främst på företagets och de övriga samfundens inkomstutveckling. Det är fortsättningsvis synnerligen svårt att förutspå samfundsskattens utveckling. Som utgångspunkt för budgeten kan man ta den budgeterade samfundsskatteintäkten för innevarande år. Under året bör man kontinuerligt följa samfundsskatteredovisningarnas utveckling och göra bedömningar av utvecklingen under resten av året.

Samfundsskatten faller bort 2016

Församlingarnas andel av samfundsskatteintäkterna kommer att falla bort i början av 2016. I fortsättningen får kyrkan statlig finansiering för vissa samhälleliga uppgifter, som är begravningsväsendet, folkbokföringen samt underhållet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lösöre. Den totala finansieringen motsvarar den genomsnittliga nivån på samfundsskatten som under de senaste åren har redovisats till församlingarna. Närmare information om detta ges i ett senare skede.

Pensionsavgifter

För 3 år sedan höjdes den lönebaserade pensionsavgiften till 28 procent. Man kommer nu att föreslå att avgiften förblir oförändrad även 2015. En ny pensionsavgift baserad på kyrkoskatten började tas ut från och med början av 2013. Kyrkomötet fastställde avgiften till 1,2 procent. Pensionsavgiften ändrade inte 2014, och den föreslås förbli oförändrad även 2015. Kyrkomötet beslutar i november slutgiltigt om de båda avgifterna som utökar pensionsfonden.

Vid den ekonomiska planeringen är det bra att beakta det som nämns i Kyrkans centralfonds budget för 2015 om möjligheten att man kommer att föreslå en höjning av pensionsfondsavgiften både 2016 (2 %) och 2017 (3 %). Med pensionsfondsavgifterna avser man att utöka kyrkans pensionsfond under en 10-årsperiod (2013–2022) för att täcka pensionsutgifterna. I lag fastställs ett avgiftstak på 5 procent.

Personalkostnader

Personalkostnaderna består av löner, obligatoriska lönebikostnader och frivilliga personalkostnader.

Kyrkans allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal 2014–2016, som godkändes hösten 2013 i enlighet med sysselsättnings- och tillväxtavtalet, kompletterades med ett avtal som godkändes i mars 2014. I augusti 2015 höjs lönerna med 0,4 procent. Lönehöjningens kostnadseffekt är knappt 0,3 procent på årsnivå.

Lönesumman ska påläggas följande lönebikostnader: pensionsförsäkringsavgift 28 procent, socialskyddsavgifter 2,12 procent, arbetslöshetsförsäkringsavgift 0,8 procent upp till 1 990 500 euro och 3,2 procent av överstigande del. Grupplivförsäkringen är i genomsnitt 0,08 procent och olycksfallsförsäkringen i genomsnitt 0,7 procent. Närmare uppgifter ska kontrolleras hos försäkringsbolaget. Procenttalen som träder i kraft 2015 klarnar först i slutet av detta år och publiceras på Sacrista under Församlingsekonomi. Lönebikostnaderna uppgår sammanlagt till 31,7–34,1 procent.

Övriga personalkostnader är bland annat kostnaderna för företagshälsovård, personalmåltider, resor samt olika åtgärder för rekreation och upprätthållande av arbetsförmågan.

Kostnader för fastighetsunderhåll

Kostnaderna för fastighetsunderhållet har ökat med 2,0 procent på ett år (juni 2014). Mest ökade särkostnaderna samt kostnaderna för bruks- och avloppsvatten, 4,5 procent. Fjärrvärmekostnaderna steg med 3,8 procent, kostnaderna för underhållstjänster med 2,4 procent, arbetskostnaderna med 2,2 procent, värmekostnaderna med 1,6 procent, kostnaderna för förbrukningsel med 1,0 procent, kostnaderna för skötselstjänster med 0,9 % och kostnaderna för material med 0,8 procent. Kostnaderna för lätt brännolja sjönk med 3,9 procent. (Källa: *Statistikcentralen*)

Kostnaderna för fastighetsunderhållet har under de två senaste åren stigit måttligt med 2–3 procent. De påverkas förutom av antalet anställda även av kostnaderna för energi, vatten, avlopp och diverse underhållstjänster.

Avgifter till Kyrkans centralfond

Avgiften till Kyrkans centralfond 2014 är 8,2 procent av den kalkylerade kyrkoskatten. Kyrkomötet beslutar i november om avgiften 2014, varefter Kyrkostyrelsen räknar ut centralfondsavgifterna per församling. Avgiftsprocenten föreslås vara densamma som för närvarande.

Församlingens kalkylerade kyrkoskatt beräknas så att kyrkoskatteintäkten för skatteåret 2013 divideras med församlingens inkomstskatteprocent. Preliminära uppgifter om beloppen av församlingarnas kyrkoskatteintäkter för skatteåret 2013 finns på webben på Tjänster för skattetagare under Statistiker i punkten ”Debiterade inkomstskatter, förhandsuppgifter om inkomstskatter för skatteåret 2013”. Tabell ”Uppgifter om redovisning enligt debitering i november 2014 för skatteåret 2013 (N181)” spalt D. (Se <http://veronsaajat.vero.fi>)

Annat att beakta

Grunden för ekonomin inom offentliga samfund är ekonomisk balans. I praktiken uppvisar ekonomin alltid antingen ett överskott eller ett underskott, men på lång sikt borde den i genomsnitt vara i balans. I ekonomiplaneringen ska man beakta församlingens rådande ekonomiska situation – dess överskott eller underskott. Det mest användbara måttet på ekonomisk balans är årsbidraget i förhållande till kommande investeringar och genomsnittliga årliga låneamorteringar. För att kunna bedöma årsbidragets tillräcklighet i en församling är det bra att göra en kalkyl över kommande grundrenoveringar och nyinvesteringar samt låneamorteringar för minst fem år framåt.

I de ekonomiska församlingseenheterna bör man kontrollera om balansräkningen ger korrekt information om tidigare räkenskapsperioders överskott, fonder och avsättningar. Värdet på finansiella värdepapper, kassa och bank samt övrig egendom som lätt kan omsättas i pengar under aktiva i balansräkningen ska överstiga det egna kapitalet, fonder med allmän täckning, överskotten och avsättningarna sammanlagt under passiva. Om dessa belopp är i obalans ska man korrigera saken eller vidta åtgärder för att rätta till situationen.

I de församlingar där budgeten för 2015 hotar uppvisa underskott, eller där årsbidraget inte räcker till för att täcka kommande investeringar och låneamorteringar, ska man göra upp en plan för balansering av ekonomin som sträcker sig över minst tre år.

En församling kan anses befinna sig i en ekonomisk kris om årsbidraget har varit negativt under två år i följd. Situationen försämras betydligt av ett underskott i balansräkningen. Det är också viktigt att se till att de likvida medlen är tillräckliga. Om de likvida medlen räcker till för en kortare tid än 60 dagar bör man fästa uppmärksamhet vid situationen och försöka åtgärda den. Församlingarna har relativt lite främmande kapital, dvs. lån. Det finns dock ett antal församlingar där den relativa skuldsättningen överstiger 50 procent, vilket är gränsvärdet för en kriskommun. Nyckeltalet beskriver lånebeloppets förhållande till verksamhets- och skatteintäkterna. Utvecklingen av nyckeltalet Relativ skuldsättning bör följas upp regelbundet.

Om en församling befinner sig i ekonomisk kris bör åtgärder för balansering av ekonomin vidtas omedelbart. Församlingens ledning (kyrkoherden och ekonomichefen) ska föra en öppen och konstruktiv dialog med såväl de förtroendevalda som de anställda om metoderna för balansering av ekonomin.

För att sanera ekonomin rekommenderas i första hand en minskning av antalet fastigheter och en gallring i driftskostnaderna. Beslut som gäller antalet anställda kommer i andra hand. Alltid när en tjänst eller befattning ledigförklaras i församlingen rekommenderas att denna situation utnyttjas för minskning av personalstyrkan. Samtidigt borde man också utnyttja situationen för att omvärdera och utvidga den kvarvarande personalens befattningsbeskrivningar. Om dessa åtgärder inte räcker blir man tvungen att permittera personal och som allra sista utväg välja uppsägning.

Att höja kyrkoskatteprocenten är en metod för att stärka församlingens ekonomi. En höjning av skatteprocenten kräver en noggrann analys av de verksamhetsrelaterade och ekonomiska grunderna för höjningen. Grunderna ska med fördel föras fram så öppet som möjligt för både beslutsfattarna och församlingsmedlemmarna för att trygga ett fortsatt medlemskap i församlingen. Inom förvaltningen är det bra att först fatta beslut om de ekonomiska riktlinjerna och informera om dem. Först därefter presenteras de egentliga förslagen om kyrkoskatten och budgeten. Ju tidigare informationen går ut, desto bättre är möjligheterna att motivera medlemmarna att delta i stödjandet av församlingens ekonomi genom en skattehöjning.

Förfrågningar besvaras av ekonomiplaneringschef Pasi Perander, e-post [fornamn.efternamn\(at\)evl.fi](mailto:fornamn.efternamn(at)evl.fi) eller telefon 09 1802 246.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0334